

İKİ AİLEDE, BESİN ARACILIĞI İLE GEÇİŞ BULGULARI SAP-TANAN GIARDİAZİS

AN OUTBREAK OF GIARDIASIS WITH EVIDENCE OF FOODBORNE TRANSMISSION IN TWO FAMILIES

Dr.Firdevs AKTAŞ, Dr.Nihal KARABİBER*

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Bakteriyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı ,
Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi Mikrobiyoloji* Laboratuvarı
Gazi Tıp Dergisi 2 : 101 - 103, 1990

ÖZET : Bu yazıda, iki ailede ortak besin alımı sonucu gelişen, Giardiazis olguları sunuldu. Ailelerden biri hazırlamış olduğu işkembe çorbasını, komşusu olan diğer aileye ikram etmişti. Aynı yemeği yiyen iki ailenin üyelerinde, çorbadan içmeyen bir kişi dışında, 5-6 gün sonra ishal gelişti. Sadece çorba ikram edilen ailenin üç üyesi incelenebildi. Diğer aile, ısrarlı çağrılara karşın araştırılmadı. Komşu ailenin üç üyesinin, koproparazitolojik ve bakteriyolojik incelemesinde, tek etyolojik ajan olarak, trofozoit form Giardia saptandı. Aynı besini alan kişilerde ishal gelişmesi, Giardia'nın bu kişilere, yiyecek yoluyla geçtiğini düşündürdü.

Anahtar Kelimeler : Besin Zehirlenmesi, Giardiazis

SUMMARY : In this paper, an outbreak of foodborne Giardiasis in two families has been presented.

One of these families has prepared the meal (Tripe soup) and served it to their neighbours, the other family. 5-6 days after eating this soup all of the two family members who shared the same meal had diarrhoea whereas one person who didn't eat the meal had not.

Only three members of the neighbour family who became ill could be examined. In their copro-parasitologic and bacteriologic examination Giardia spp. was found as the only etiologic agent. The members of the other family could not be examined despite insisted calling. The theoretical transmission of Giardia organisms to these persons by food is supported by the significant association between having eaten the same meal and having diarrhoea.

Key Words : Foodborne, Giardiasis

Giardia lamblia, insan ve diğer bazı büyük memeli hayvanlarda infeksiyon oluşturan bir protozoondur (Hill, 1990). Giardia bovis, Giardia canis, Giardia cati, Giardia muris ve Giardia agilis hayvanlarda saptanan diğer Giardia türleridir (Hill, 1990; Kanra ve Ecevit, 1988).

Giardia lamblia, yurdumuzda dışkıdan en sık olarak izole edilen barsak paraziti (Baydar ve ark. 1988; Karabiber ve Aktaş, 1988; Kuştimur ve Yılmaz, 1983). İnfeksiyondan sorumlu olan trofozoit formu, bulaşmadan sorumlu olan kist formudur. Ancak köpeklerden trofozoit form ile de bulaşmadan bahsedilmektedir (Kanra ve Ecevit, 1988). Bulaşma fekal oral yoldadır. 10 ve 10 dan daha az kist bile bulaşmaya neden olabilmektedir (Kanra ve Ecevit, 1988; Petersen ve ark. 1988). Kist içeren sular, besin maddeleri, direk temas infeksiyonunun yayılmasında rol oynar. İnsandan insana direk bulaşma, özellikle kreş ve mental retarde hasta-

ların bakım ünitelerinde sorun oluşturmakta, homoseksüeller ise seksüel temas sonucu infekte olabilmektedir (Holtan, 1988; Stevens, 1985).

İçme sularının normal klorlanması Giardia kistlerini öldürmez. Çöktürme ve süzme yöntemleri daha etkilidir (Holtan, 1988; Kanra ve Ecevit, 1988). Sulardan zoonotik bulaşma kanıtları da mevcuttur (Wallis ve ark. 1986). Başta kunduzlar olmak üzere pek çok vahşi hayvan doğal kaynak sularını infekte edebilir. Yüzeysel sularında çeşitli Giardia kistlerinin varlığı gösterilmiştir (Wallis ve ark. 1986). Kistler, bu sulara, ortalama 8 °C sıcaklıkta, en az iki ay yaşayabilir (Holtan, 1988). Kist içeren kaynak sularının içilmesi de, özellikle kamp ve dağ sporu yapan kişilerde infeksiyona neden olabilir.

Besin kaynaklı Giardia epidemileri literatürde nadirdir (Osterholm ve ark. 1981; Petersen ve ark. 1988; White ve ark. 1989). Giardia lamblia, başka

barsak patojenleri gibi yiyecekte çoğalmamakta, besinler sadece vasıta görevi yapmaktadır. Besin kaynaklı epidemilerin az görülmesinin nedeni belki de budur (Osterholm ve ark. 1981).

Bu makalede, aynı aileden üç kişide klinik ve mikrobiyolojik olarak saptanarak, tedavi edilen Giardia infeksiyonu, besin kaynaklı, belki de hayvan orijinli bir Giardia infeksiyonu şüphesi uyandırdığından, bu küçük olgu grubu tartışılmıştır.

OLGU SUNUMU

1988 yılı, Mayıs ayında, aynı aileden üç kişi ishal ve karın ağrısı yakınmaları ile Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi Mikrobiyoloji laboratuvarına başvurdu. Hastalar, baba ve iki çocuktan oluşuyordu. Annenin ishali yoktu. Sorgulamada hepsinin ortak olarak yediği, hasta olmayan annenin yediği gıdalar araştırıldı. Hastalar, 5-6 gün önce komşuları tarafından gönderilen işkembe çorbasından içmişler, anne, bu sırada evde olmadığından çorba içmemişti. İşkembe çorbasının hazırlanarak, gönderildiği ailenin tüm fertlerinde de aynı günlerde ishal ve karın ağrısı yakınmaları başlamıştı. Hastaneye başvuran üç hastanın yapılan dışkı incelemesinde, mikroskopik olarak kan ve mukus görülmedi. Mikroskopik incelemede lökosit ve eritrosit saptanmadı. Sadece bol miktarda trofozoit form Giardia lamblia görüldü. Dışkı kültürlerinde başka bir enterik patojen izole edilmedi. Hastalara Metronidazol 3x 250 mg 10 gün süre uygulandı. Tedavi sonucu ishal kayboldu. Kontrol dışkı incelemelerinde Giardia görülmedi. İşkembe çorbasının gönderildiği evdeki hastalardan, ısrarlı çağrılara karşın materyal almak mümkün olmadı.

TARTIŞMA

Besin kaynaklı Giardia lamblia epidemileri literatürde bildirilmekle birlikte nadirdir (Petersen ve ark. 1988; White ve ark. 1989; Osterholm ve ark. 1983). Bu epidemilerde genellikle kist taşıyıcısı bir kişi tarafından hazırlanan veya sunulan ev yapımı balık konservesi (Osterholm ve ark. 1981), salata (Petersen ve ark. 1988), sandviç (White ve ark. 1989) gibi soğuk yiyecekler sorumlu tutulmuştur. Besin kaynaklı epidemi bildirilmemekle birlikte, kist bulaşık sularla sulanmış çilekler de de Giardia kistleri gösterilmiştir (Petersen ve ark. 1988).

Olgu grubumuzda suçlanan işkembe çorbası hayvan orijinlidir. Çorbanın kist taşıyıcısı tarafın

dan infekte edilmesi olasılığı düşüktür. Çünkü hazırlayan kişi, diğer olgularla aynı süre içinde semptomatik olmuştur. Giardia lamblia'nın insandan başka memelileri de infekte ettiği bilinmektedir (Hill, 1990). Sığır, koyun, keçi, ördek gibi hayvanlarda, dışkı incelemeleri ile çeşitli Giardia türleri saptanmıştır (Sullivan ve ark. 1988). İşkembenin, hayvanın kist içeren dışkısı ile kontamine olması, iyi temizlenmeyerek, büyük parçalar halinde, kaynama sırasında ısı etkisinden korunmuş olması düşünülebilir. Veyahut ısıya daha dirençli hayvan orijinli bir Giardia kisti olabilir. Hayvan ve insan kaynaklı Giardia türlerinin mikroskopik olarak ayrılması zordur. Bu ayırım ancak DNA analizleri ile yapılabilmektedir (Hill, 1990). Fakat bu olgularda saptanan Giardia'ların her zaman görülenlerden daha büyük çapta olduklarını gözlemledik.

Sonuç olarak, sunduğumuz bu olgu grubunda, ortak besini paylaşan kişilerde ishal gelişmesi, hastaların yediği gıdadan almadığı için bir kişide hastalık görülmemesi, ortak besine bağlı bir Giardia infeksiyonu olduğunu düşündüren önemli bir kanıt olarak bulunmuştur.

Yazışma Adresi :

Dr.Firdevs AKTAŞ
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Klinik Bakteriyoloji ve
Enfeksiyon Hastalıkları
Anabilim Dalı
06510 Beşevler ANKARA
Tel : 212 46 48 / 112

KAYNAKLAR

1. Baydar İ, Yenen Ş, Yılmaz E, Kocabeyoğlu Ö, Gün H, Güngör S : 4930 gaita örneğinin barsak parazitleri yönünden incelenmesi. Türk Hij Den Biyol Derg 45 : 201-207, 1988
2. Hill DR : Giardia lamblia. in : Principles and Practice of Infectious Diseases, ed.G.L.Mandell V, Douglas JE, Bennett (John Wiley and Sons Inc, New York). 1990, pp. 2110-2114
3. Holtan NR : Giardiasis, a crimp in the life style of campers, travelers, and others. Post Grad Med 83 : 54-61, 1988
4. Kanra G, Ecevit Z : Giardiazis. Mikrobiyol Bül 22 : 339-348, 1988

5. Karabiber N, Aktaş F : Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi Mikrobiyoloji Laboratuvarında 1984-1987 yılları arasında yapılan kopro parazitolojik incelemelerin değerlendirilmesi. Türk Hij.Den Biyol Derg 45 : 113-117, 1988
6. Kuştimur S, Yılmaz H : Gazi üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Yardım Hastanesinde 1980-1982 yılları arasında başvuran hastaların dışkı örneklerindeki barsak parazitlerinin dağılımı. Türk Hij Den Biyol Derg 40 : 79-84, 1983
7. Osterholm MT, Forfang JC, Ristinen TL, Dean AG, Washburn JW, Godes JR, Rude RA, McCullough JG : An outbreak of foodborne Giardiasis. N Eng J Med 304 : 24-28, 1981
8. Petersen LR, Carter ML, Hadler JL : A food-borne outbreak of giardia lamblia J Infect Dis 157 : 846-848, 1988
9. Stevens DP : Selective primary health care : Strategies for control of disease in the developing world. XIX. Giardiasis. Rev Infect Dis 7 : 530-535, 1985
10. Sullivan PS, Dupont HL, Arafat RR, Thomson SA, Selwyn BJ, El Alamy MA, Zaki AM : Illness and reservoirs associated with Giardia lamblia infection in rural Egypt : The case against treatment in developing world environments of high endemicity. Am J Epidemiol 127 : 1272-1281, 1988
11. Tekeli E, Balık İ, Tural D : Ankara yöresinde barsak parazitlerinin görülme sıklığı. Optimal Tıp Derg 1 : 30-32, 1988
12. Wallis PM, Zammuto RM, Buchanan-Mappin JM : Cysts of Giardia spp. in mammals and surface waters in southwestern Alberta. J Wildlife Dis 22 : 115-118, 1986
13. White KE, Hedberg CW, Edmonson LM, Jones OBW, Osterholm MT, Mac Donald KL : An outbreak of Giardiasis in a nursing home with evidence for multiple modes of transmission. J Infect Dis 160 : 298-304, 1989